

ارغون خان

ارغون خان چهارمین شاه امپراطوری منگول ایلخانی از 1284 تا 1291 بود. او فرزند ابقاخان و مانند پدر، بودائی صادق (هم چنان طرفدار عیسوی) بود. وی مشهور به فرستنده هیئت های متعدد به اروپا، در یک کوشش ناموفق، برای تشکیل جبهه فرانکو - منگول، بر ضد مسلمان ها در سرزمین مقدس بود. هم چنان همین ارغون بود که از کاکای بزرگ خود، قبیلای خان، تقاضای فرستادن یک عروس جدید کرده بود. هیئتی که کوچین K?k? tchin (نام عروس، مترجم) جوان را از مسیر آسیای مرکزی به جانب ارغون بدرقه میکرد، قرار خبر، به عهده مارکوپولو بود. ارغون فوت کرد پیش از آنکه کوچین به او برسد، بنا بر این به عوض اینکه با ارغون عروسی کند، با پسرش غازان عروسی کرد.

کتاب جامع التواریخ سده 14 هم رشید الدین، تصویری را نشان میدهد که ارغون با فرزندش در بغل، در زیر چتر ایستاده و پدرش ابقا خان در کنار او بالای اسب قرار دارد.

بیوگرافی

ارغون از خانم عیسوی ابقا خان، دوکوزخاتون، تولد شد. ارغون زن های زیادی داشت، دلخواه او بلوکان Buluqhan بود. او برای ارغون دو پسر بنام های غازان و اولجایتو تقدیم کرد، هر دو بعدا جانشین وی و اتفاقا مسلمان شدند. قرار نظر مسیونر (مبلغ مسیحی، مترجم) دومنیکن ریکالدو مونتکرو، ارغون اولجایتو را بعد از تولد به مثل یک عیسوی غسل تمهید داد و او را بنام پاپ نیکولاس چهارم، نیکولاس یاد کرد، بهر صورت مردی بود دوست مسیحیان. یکی از خواهران ارغون، اولجالح Oljalh، به ازدواج شهزاده جیورجیا والکتنگ Walktang درآمد.

خانم ارغون بلکا خاتون بود که غازان را بدنیا آورد. رشید الدین، اوائل صده 14 هم

ارغون بودیست بود لاکن مانند اکثر منگول ها در مقابل عقائد دیگران تولرانس (بردباری) زیاد نشان میداد، حتی اجازه میداد که مسلمانها در قسمت خود نظر به قرآن قضاوت کنند. وزیر مالیه اش، سا آد دوله Sa ad ad dawla یک یهودی بود، سا آد در احیای نظم در اداره حکومت ایلخانی موثر بود، بعضا به تندی بر بیعدالتی های رهبران نظامی منگول اعتراض میکرد.

منازعات

امارت ارغون نسبتا آرام بود، منازعات کمتری با همقطاران منگولی اش داشت. او کامپاین مختصری برضد خانات چغتای در خراسان کرد. در 1289 - 1290، مجبور شد با قیام سردار اویرات Oirat، بنام نوروز مقابله کند، او را به ترانسوکسون (شهر سز) فرار دهد. در 1288 و 1290، او دومرتبه قوای تجاوزی گولدن هورد Golden Horde را، تحت رهبری ثله بوگا Tulabuga، در ساحه قفقاز، عقب راند. در دوران امارت ارغون، ملوک های مصر تدریجا نیروی خود را در سوریه تقویه کردند، سلطان ملوک، قلاون Qalawun، منطقه جنگجویان صلیبی را دوباره گرفت، بعضی شان از قبیل تریپولی Tripoli، دولت های اجیر منگول ها بودند. ملوک ها قسمت شمالی استحکامات مارگات Margat را در 1285 تصرف کردند، لتکیا Lattakia را در 1287، وسقوط تریپولی را در 1289 تکمیل کردند.

رابطه با قدرت های مسیحی

ارغون یکی از زرده های طویل امیرهای منگول بود که تلاش کرد یک جبهه فرانکو منگول را با اروپائی ها، برضد دشمن مشترک شان، ملوک های مصر، تأسیس کند. ارغون حتی وعده کرد اگر یورشولیم تسخیر شود، غسل تمهید خواهد کرد. لاکن در اواخر قرن 13، اروپای غربی در تضعیف جنگ صلیبی علاقه نداشت، هدف ارغون بصورت قطعی بی ثمر ماند.

اولین هیئت به جانب پاپ

در 1285، ارغون هیئتی همراه یک نامه به پاپ هونوریوس Honorius چهارم فرستاد، ترجمه لاتین آن که در واتیکان نگاه داری شده، اشاره بدان میکند که جانب مسیحی را داشته و پیشنهاد تصاحب نظامی مشترک زمین های مسلمان ها را کرده بود. "سر زمین مسلمانها، سوریه و مصر بین ما و شما قرار دارد، ما آنها را محاصره و خفه خواهیم کرد. ما قاصد هایی خواهیم فرستاد و از شما خواهش خواهیم کرد، یک لشکر به مصر بفرستید، به این قسم ما از یکطرف و شما از طرف دیگر میتوانیم با جنگجویان خوب مان آنرا تصاحب کنیم. اجازه دهید توسط قاصد های مطمئن اینرا بدانیم که چه وقت اینرا میخواهید. ما سرکینس ها Caracens را بکمک شاه، پاپ و خان بزرگ بیرون خواهیم راند"

هیئت دوم به شاه فلیب و ادوارد

قرار معلوم بدون اخذ جواب، ارغون هیئت دیگری بسر کردگی راهب چینی، ربان بار زوما Raban Bar Sauma، در 1287، بجانب حکام اروپا فرستاد، منظورش تشکیل یک جبهه نظامی برای جنگ با مسلمانها در شرق میانه و گرفتن شهر یورشولیم بود. جوابها مثبت لاکن واضح نبودند. زوما در 1288 با یک مکتوب قبولی از نزد پاپ نیکولاس چهارم، ادوارد اول از انگلستان و فلیب چهارم از فرانسه برگشت.

هیئت سوم

در 1289، ارغون هیئت سوم را بشخصیت بسکارل Buscarel ازگیزلفه Gisolf، یک گینوسه که در فارس سکونت اختیار کرده بود، به اروپا فرستاد. مقصد هیئت این بود که تعیین کند، چه زمانی منگول ها و عیسوی ها عملیات خودرا شروع کنند. ارغون عهده دار بود، به مجردیکه جنگجویان صلیبی از سنت - جین - دی آگری حرکت کنند، عساکر خودرا به آنطرف سوق دهد. بسکارل بین 15 جولای و 30 سپتمبر 1289 در روم، ودر نوومبر - دسمبر 1289 در پاریس بود. او مکتوب جوابیه ارغون را برای فلیب لیبل با خود داشت که در آن وعده دادی شده بود، شهر یورشولیم به عیسویها داده خواهد شد، ونیزتعیین تاریخ تعرض از زمستان 1290 ویا بهار 1291 سوال شده بود.

"تحت قدرت لایزال آسمان، پیام خان بزرگ ارغون به شاه فرانسه .. من مطلب پیشنهادی شمارا که توسط صفیر ما سایمر سگورا (بارزوما) فرستاده اید که میگوید، اگر جنگجویان ایلخان ها به مصر حمله کنند، شما آنها را پشتی بانی خواهید کرد، میپذیرم. ماکمک خودرا بشما با رفتن در آنجا، در اخیر سال ببر (منظور 1290 است) خواهیم رساند، در ابتدای بهار در دمشق قرار خواهیم گرفت.

شما جنگجویان خودرا، همانطوریکه وعده کرده اید برای تصرف مصر خواهید فرستاد، به تقدیر آسمان بعدا من یورشولیم را به شما واگذار خواهم کرد. اگر یکی از جنگ جویان ما دیر

تر از موعد تعیین شده برسد، همه کار بیهوده و بکسی فایده ندارد. اگر نگران هستید احساساتتانرا بما بگوئید. من هم خیلی مائل به پذیرش نمونه هائی از ارزش های فرانسه هستم. من اینرا توسط مایکرل بشما فرستاده و میگویم: همه از قدرت آسمانی و بزرگی شاه باخبر خواهند شد. این مکتوب در ششم اوتل تابستان سال گاو میش در هو اندلن نوشته شده بود. نامه ار غون به فلیب چهارم. 1289. آرشیف ملی فرانسه. بسکارل هم چنام یادداشتنهائی باخود حمل میکرد که در آن گفته شده بود، حکمران منگول تمام وسائل ضروری را برای جنگجویان صلیبی بشمول 30000 اسپ آماده خواهد کرد. بسکارل بعد به انگلستان رفت که اطلاعیه ارغون را به شاه ادوارد اول برساند. او به لندن در 5 جنوری 1290 رسید. جوابیه ادوارد که ثبت شده است، جوابیه تشویق کننده به این پروژه بود لکن در قسمت عملی آن طفره رفته و به پاپ ارجاع کرده بود.

تشکیل قوای بحری تعرضی

در 1290، ار غون شروع به پروگرام کشتی سازی در بغداد کرد، بقصد داشتن گالی (کشتی قدیم، مترجم) های جنگی تا تجارت ملوک را در دریای سرخ مزاحمت کند. گنوسه یک دسته 800 نفری از نجار و ملاح را برای کمک به ساختن کشتی فرستاد. یک قوه از اربلاتیر هم فرستاد، لکن شرکت سقوط کرد، و قتیکه حکومت گنوسه بطور قطعی این پروژه را انکار کرد و یک جنگ داخلی در خلیج فارس در بندر بصره بین گینوسی ها (بین گیزلفه و فامیل گیلین) بروز کرد.

هیئت چهارم

ارغون یک هیئت چهارم به محکمه اروپا، در 1290، برهبری اندریو زاگان (یا چاگان) که توسط بکارل از گیزلفه و یک مسیح بنام سحادین هدایت میشد، فرستاد. در آگست 1291، پاپ نیکولاس یک مکتوب به ارغون فرستاده و او را از پلان ادوارد اول آگاه ساخت، من بجنگ صلیبی رفته و سر زمین مقدث را دباره تصرف میکنم، اظهار کنم اینکه جنگ صلیبی فقط به کمک بازوی قدرتمند منگول موفق شده میتواند. نیکولاس به تکرار از جنگ صلیبی با منگول ها صحبت میکرد و از ارغون خواهش کرد غسل تمهید کرده و بر ضد ملوک لشکر کشی کند. لکن ارغون خود در 10 مارچ 1291 فوت کرد، و با فوت نیکولای چهارم در 1292، تلاش مشترک شان خاتمه یافت. ادوارد اول، در 1292 صفیری بنام گوفری د لانکی بجانب جانشین ارغون، گایخاتو، فرستاد لکن تماس بیشتر با غازان، پسر ارغون، صورت گرفت. طبق نظر تاریخ نویس استفان رنسامن Stevan Runciman، " اگر جبهه منگول تشکیل شده میتوانست، و صادفانه توسط غرب عملی میشد، موجودیت اوترمر Outremer دوام میکرد. ملوک ها عقب زده شده، و شاید نابود میشدند: الخانات ایران بحیث قدرت دوست عیسوی زنده می ماند .

وفات

ارغون در 7 مارچ 1291 وفات کرد و برادرش گایخاتو Gaichatu جانشین او شد

مارکوپولو

موجودیت ارغون بود که مارکوپولو توانست بعد از 23 سال غیابت دوباره از چین به ونیس (ونیس شهری است در ایتالیا، مترجم) بر گردد.
ارغون خانم دلخواه خود بولکان خاتون را از دست داد، از کاکای بزرگ و طرفدارش قوبلای خان تقاضا کرد که برایش یکی از وابستگان بولکان خاتون را به حیث عروس جدید بفرستد.
انتخاب به کوچین (آبی ویا آسمانی) 17 ساله افتاد. به مارکوپولو وظیفه داده شده که شاهزاده را از مسیر زمین و دریا همراهی کرده یک کشتی منگول را از طریق بحر هند به فارس هدایت کند، این سفر دوسال طول کشید.

برگردان از متن انگلیسی انجنیر براتعلی فرهید
منبع : ویکی پدیا (دانشنامه آزاد)

